

V Mariboru je predaval ameriški profesor Alfred Snider

Ne pustite se zmanipulirati

Ameriški politični in medijski diskurz skozi prizmo vojne zoper terorizem in Irak

Zofijini ljubimci, društvo za razvoj humanistike, so pred sinoči v galeriji Media Nox v Mariboru pripravili dobro obiskano predavanje dr. Alfreda C. Sniderja, ameriškega profesorja argumentacije, debate in retorike na Univerzi Vermont, o trenutnih političnih razmerah v ZDA. Dr. Alfred Snider je skozi analizo političnih diskurzov predstavil probleme ukinjanja osebnih svoboščin, manipulacije oblasti in osrednjih medijev ter vprašanja patriotizma in globalnega državljanstva. Vse to je povezal s sedanjo ameriško gonjo v vojni zoper terorizem in z Bushovo odločenostjo napasti Irak.

Uvodoma je dr. Alfred Snider povedal, da nima politične orientacije, ki je zgolj redukcija tistega, kar naj bi vsi bili, misleči ljudje torej. Preko osvežitve spomina na tragični 11. september v ZDA lani, ko je teroristični napad pomenil hudo tragedijo in simbolno ponižanje za Američane, je ob dolžnem spoštovanju vseh žrtev tega dejanja omenil, da na svetu vsak dan zavoljo ozdravljivih boleznih in lakote umre 40 tisoč otrok, česar pa mediji ne omenjajo. Skušal je razumeti teroristične napadale, ki so iz obupa storili obupno dejanje in omenil ameriško politiko do Bližnjega vzhoda, kjer ameriški vojniki pravzaprav čuvajo naftna polja in brez rezerve podpirajo Izrael. Ameriški odgovor na teroristične grožnje, je povzel Snider, je orwelovski. Donald Rumsfeld in George Bush govornita o vojni brez konca in brez meja. O vojni brez front in vojni proti "njim", ki jo vodijo roboti in "pametni" izstrelki, kot se je nedavno zgodilo v Jemnu, saj ameriški gledalci ne bi prenesli pogleda na ameriške žrtev, kot se je to že izkazalo v Vietnamu. Pokritiziral je ameriško javnost, ki meni, da nič ne zmore razumeti, zato ne more tudi nič spremeniti in zaupa televizijskim "stro-

Dr. Alfred Snider v galeriji Media Nox

kovnjakom". To je imenoval "kognitivno lenobo", toda navrgel misel, da za ljudi ne bo koristi, če se kritična masa ne bo pričela ukvarjati z mišljenjem, ne pa da samo dvigne roke in ob prvem konfliktu želi, da jo nekdo zaščiti.

Snider je priporočil branje, najbolje več časopisov: "Nevamost ni, da nas mediji manipulirajo, ampak da se jim manipulirati pustimo. Za rusko Pravdo so vsi vedeli, da ji ne morejo verjeti, zato ni bila nevarna. Toda, če menite, da je New York Times objektivni, je to že nevarno." Dodajmo še eno Sniderjevo misel iz tega sklopa: "Ameriški mediji so nemara res neodvisni od vlade. Toda niso neodvisni od denarja. Dobra novica zanje ni novica. Dobrodošle so krize. Krize pa kreirajo vlade, torej vlade kreirajo tudi novice. Cenzura v takem sistemu ni več potrebna."

V drugem delu predavanja je Snider preskočil na sedanjo iraško krizo, ki je zamenjala vojno proti terorizmu, ker je ta na

nek način ameriški javnosti postala dolgočasna. George Bush ima pri obeh teh dveh gonjah tudi podporo demokratske opozicije, ki naivno upa, da lahko Bushu prepriči drugi mandat, če ponudi zgolj boljše gospodarske rešitve. Tako pri teh vojnah pač stoji z ramo ob rami s predsednikom, ker prav tako verjame, da nemoten dotok nafte pomeni nacionalno varnost. "Res je, nočemo, da bi Irak ali kdorkoli imel jedrsko, kemično ali biološko orožje. Toda vprašati se moramo, kaj ta proces lahko prinese in kakšne bodo posledice," je dejal Snider. In ponudil nekaj možnih, precej apokaliptičnih scenarijev. ZDA bi v Iraku okupirale naftna polja, padec Sadamovega režima pa bi lahko spodbudil kaos v sosednji Savdski Arabiji. Torej bi Američani mimogrede okupirali še Savdijce in bi Bush in Rumsfeld na nek način, mišljeno ironično, postala voditelja Opeca, ki bi sebi in svojim prijateljem nafto prodajala s popustom, kar bi prineslo nove globalne tenzije. Drugi scenarij bi bil še hujski. Irak bi na napad odgovoril s svojimi scudi, ki bi jih poslal nad Izrael, ta bi pa nemara lahko odgovoril tudi z jedrskim orožjem, saj boja premore že 14 jedrskih bomb. Tretji scenarij bi bil, da bi se Američani začeli izčrpavati v uličnih bojih, ped za pedjo, brutalne slike mrtvih pa bi znova preplavile ameriške in druge domove.

Ob koncu je mariborski gost prisotne pozval, naj ne sedijo križem rok: "Mi nismo 'naš narod' ali 'naša vlada'. Smo ljudje, ki na tej Zemlji predstavljamo življenje. Ko agitiramo kot posamezniki, dajemo drugim zgled in upanje, ko pokažemo pogum. Kritično mišljenje in miroljubno prepričevanje, bi, če bi ga bilo dovolj, v nekem trenutku lahko preprečilo vojno. Morda ne več te, ki se obeta, gotovo pa kakšno naslednjo."

Boris Jaušovec

Starejša Iračanka med včerajšnjo parado v Bagdadu ob 12-letnici začetka vojne v Zalivu, kjer so znova dvigovali kalašnikovke in vzklicali protiameriška gesla.

Televizijski nagovor Sadama Huseina dvanajst let po začetku zalivske vojne

Odločeni poraziti agresorje

Previdni ameriški odzivi na inšpektorsko najdbo bojnih konic v skladišču orožja nedaleč od Bagdada

Administracija ameriškega predsednika Georgea Busha se je včeraj previdno odzvala na četrtkovo odkritje inšpektorjev ZN za razorožitev Iraka, ki so pri pregledu skladišča orožja Učedar nedaleč od Bagdada našli enajst bojnih glav za kemično orožje, ki pa naj bi bile prazne. Pri tem pa ZDA ponovno poudarjajo, da iraški predsednik Sadam Husein krši resolucije ZN. Konice so našli v bunkerjih odlično ohranjenih in so podobne tistim, ki jih je Irak uvozil konec osemdesetih let.

Tiskovni predstavnik Bele hiše Ari Fleischer je ob tem dejal, da administracija odkrije inšpektorjev še ocenjuje, pri odgovoru pa bo delovala premišljeno, poročila ameriške tiskovne agencija AP. Ameriške vojaške oblasti so medtem sporočile, da bi Pentagon v pripravi na morebitno vojno v Iraku v regijo lahko poslal še tri dodatne letalonosilke, te pa bi se pridružile dvema, ki sta trenutno v Sredozemlju oziroma na severu Perzijskega zaliva. Če bi imela ameriška vojska letalonosilke v Sredozemlju, Perzijskem zalivu in Rdečem morju, bi imela na razpolago svoje bombnike kar s treh strani, kar bi dodatno zapletlo iraške napore pri obrambi svojega zračnega prostora, ocenjujejo vojaški strokovnjaki.

Trmasti iraški predsednik Sadam Husein je včeraj izjavil, da bo Irak mobiliziral svoje sile in na vstopih v Bagdad premagal ameriške enote, če bi vdrle v njegovo državo. V televizijskem govoru, posvečenem počastitvi 12-letnice zalivske vojne, je Husein dejal: "Odločeni smo poraziti napadale. Mobilizirali smo svoje zmogljivosti, in sicer zmogljivosti vojske, prebivalstva in vodstva. Bagdad, njegovi ljudje in vodstvo so odločeni prisiliti Mongole našega časa, da naredijo samomor ob mestnih vratih." Pri tem je predsednik namignil na mongolske divizije Hulaga Kana, ki so leta 1258 osvojile in izropale iraško prestolnico in končale abasidski kalifat.

Sadam Husein v govoru, polnem sklicevanja na historiat spopadov Bagdada s tujimi osvajalci, ni omenil inšpekcij, ki jih opravljajo strokovnjaki OZN za razorožitev Iraka, ti inšpektorji pa bodo predvidoma 27. januarja Varnostnemu svetu OZN predložili poročilo o svojih odkritjih. Iraški predsednik je ameriške sile, ki se zbirajo v Zalivu v okviru priprav na možno invazijo na Irak, označil za "nove Mongole" in dodal, da ne bodo sposobne premagati "mobiliziranega in odločnega" Iraka: "Hulaguva vojska, ki se je na novo rodila, se je spet prišla spopast z Bagdadom, vendar bo naredila samomor pred obzidji Bagdada in drugih iraških mest."

Predsednik ZDA George Bush, ki Sadama Huseina obtožuje, da Irak razvija orožje za množično uničevanje ljudi, je v četrtak v Scrantonu izjavil, se njegovo potrpljenje izteka: "Sadam Husein se mora odločiti in storiti to, kar je od njega zahteval ves svet. Doselej nismo dobili najbolj tehtnih dokazov, da se razorožuje. Čas pa se izteka. Na neki točki bo potrpljenja ZDA konec."

Za Bushovo vlado bo 27. januar "pomemben datum" v sprejemanju odločitve, ali bodo ZDA začele vojno zoper Irak ali ne. Glavna inšpektorja OZN Hans Blix in Mohamed El Baradei naj bi Bagdad med obiskom, ki se začne ta konec tedna, pripravila do tega, da bi z inšpektorji (ti so se novembra lani po štiriletni odsotnosti vrnili v Irak) bolje sodelovali.

(Reuters)

ZDA bodo predložile dokaze o iraškem orožju za množično uničevanje

Poziv k analizi najdbe

Konec tedna se obetajo velike protivojne demonstracije ameriških in britanskih mirovnikov

Washington bo mednarodnim inšpektorjem v Iraku predložil nove dokaze o tem, da Bagdad razvija orožje za množično uničevanje, je včeraj dejal ameriški veleposlanik v Rusiji Alexander Vershbow. Predstavniki inšpektorjev Združenih narodov so že večkrat dejali, da bi lahko ZDA s podatki olajšale delo inšpektorjev. Ob tem je Vershbow še dodal, da obstoječe resolucije Varnostnega sveta ZN zadostujejo za upravičenost vojaškega posredovanja v Iraku.

Medtem se je tudi Moskva včeraj odzvala na četrtkovo odkritje inšpektorjev ZN, ki so pri pregledu skladišča orožja Učedar nedaleč od Bagdada našli enajst bojnih glav kemičnega orožja - te so bile sicer prazne -, in pozvala k temeljiti strokovni analizi, preden bo lahko sprejela zaključke. Na odkritje inšpektorjev se je odzvalo tudi predsedstvo Evropske unije v Grčiji. Grški zunanji minister George Papandreu je ob tem dejal, da predsedstvo EU potrebuje skupen pogled na delo inšpektorjev ZN, namesto da se odziva na posamezne dogodke.

Protivojne proteste za ta konec tedna napovedujejo ameriški mirovniki. Najbolj množične proteste napovedujejo v Washingtonu, kjer organizatorji napovedujejo več deset tisoč demonstrantov. Ruska komunistična partija bo v okviru dneva protestov proti vojni v Iraku danes pred ameriškim veleposlaništvom v Moskvi organizirala demonstracije. Vrsto manifestacij proti vojni v Iraku med petkom in nedeljo organizira tudi britanska organizacija Voices in the Wilderness.

Medtem pa je češki parlament včeraj odobril sodelovanje češke enote za kemično in biološko zaščito v morebitni vojni v Iraku, če bi ta potekala v okviru ZN. Sodelovanje je po dolgih pogovorih najprej v četrtak odobril češki senat, včeraj pa še poslanska zbornica.

(zur)

Tobias Pflüger, nemški mirovnik, politolog in publicist, o Severnoatlantski organizaciji

Nato postaja draga ofenzivna sila

Tobias Pflüger predlaga Sloveniji politiko Bruna Kreiskega

Tobias Pflüger, mirovnik iz Nemčije, bi na referendumu o vstopu Slovenije v Nato glasoval proti. Če bi seveda lahko, kajti Nemčija je že močno vpeta v Nato. Njegov glavni argument za takšno odločitev je, da se je Nato po koncu hladne vojne spremenil v popolnoma drugačno organizacijo, s spremenjenimi strategijami in političnimi usmeritvami. Na kratko: Nato se je iz defenzivne spremenil v ofenzivno silo.

Pflüger to dokazuje preko strateških dokumentov, ki jih je Nato sprejemal vse skozi devetdeseta leta in so jih za svojo vojaško doktrino postopoma sprejemale tudi države članice. Sam opaža, da na začetku določeno strateško usmeritev sprejmejo ZDA, nato jo sprejme Nato in končno jo sprejmejo tudi vse druge države. Dvoje takšnih novih usmeritev, ki sta nastali v ZDA in ju bodo počasi morale sprejeti vse države članice, sta politika preventivne vojne in znižanje praga za uporabo jedrskega orožja.

Obstajajo študije, pravi Pflüger, po katerih bi Nemčija lahko oblikovala popolnoma defenzivno vojsko že z okrog 100 tisoč vojakov. Defenzivna usmeritev naj bi zato bila cenejša. Vendar pa je, tudi zaradi Nata, razvoj popolnoma drugačen. "Temu pravim kvantitativna razorožitev in kvalitativno oboroževanje." V Nemčiji se je skozi profesionalizacijo vojske resda zmanjšalo število vojakov od 320 tisoč na 280 tisoč, vendar se je število vojakov za napad (oziroma intervencijo) povečalo iz 50 tisoč na 150 tisoč.

Če je Nato v preteklosti s svojimi obrambnimi strategijami temeljil na varovanju natančno določenega (transatlantskega) teritorija, je danes dopustil vojaška posredovanja tudi zunaj tega območja, celo v obliki preventivnih vojn. Za Pflügerja, ki povzema misel nekdanje ameriške zunanje ministricice Madeleine Albright, to pomeni, da se je Nato iz vojaške organizacije, ki brani točno določeno teritorij, spremenil v zvezo, ki

Tobias Pflüger, mirovnik iz Nemčije, bi na referendumu o vstopu Slovenije v Nato glasoval proti

je začela braniti interese posameznih držav članic kjerkoli po svetu. Temelja temu sta prav interoperativnost Natovih standardov in vlaganje velike količine denarja in orožja, ki je namenjeno napadom. Na vrhu v Pragi so države že sprejele obvezno politiko specializacije posameznih vojsk. Za posamezno državo članico pa to pomeni še večji pritisk, da sodeluje v intervencijah, saj bo Nato od nje bolj odvisen.

Nato in nevtralnost

Večkrat slišimo, da med Natovimi in evropskimi silami za posredovanje ni velike razlike, zato EU tudi naj ne bi bila alternativna Natu.

"Mislim, da obstaja konflikt med Natom in EU, ker tako EU, kot tudi Nato poskušata uporabljati vojaške strukture posameznih držav. Konkretno se to zazna pri težavah med Grčijo in Turčijo.

- Kaj menite o nevtralnosti v današnjem svetu?

"Mislim, da je nevtralnost relativno smiselni projekt le, če je razumljena kot aktivna nevtralnost. To pomeni, da mora biti takšna nevtralnost tudi diplomatsko izkoriščena. Na primer tako, da v nevtralni državi potekajo določena pogajanja. Za Slovenijo obstaja tukaj zelo velika priložnost, saj je že dokazala, da jo sprejemajo različne skupine držav.

Borut Mekina